

Datum van inontvangstneming : 12/11/2013

Zaak C-531/13

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

8 oktober 2013

Verwijzende rechter:

Verwaltungsgerichtshof (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

11 september 2013

Verzoekende partij:

Kornhuber e.a.

Verwerende partij:

Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend

Interveniërende partij:

Rohöl-Aufsuchungs AG

Verwaltungsgerichtshof

[OMISSIS]

Het Verwaltungsgerichtshof heeft [OMISSIS] inzake het bezwaar van 1. Marktgemeinde Straßwalchen [OMISSIS], 2. Heinrich Kornhuber [en 58 andere verzoekers], [OMISSIS] tegen het besluit van de Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend (federale minister van economie, familie en jeugd) van 29 augustus 2011 [OMISSIS] betreffende de vergunning voor de totstandbrenging (bouw) van een exploratieboring overeenkomstig de Oostenrijkse wet inzake winning van mineralen (MinroG) (interveniente: Rohöl-Aufsuchungs AG [OMISSIS]), als volgt beslist:

[OMISSIS]

[Or. 2]

Beslissing

Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ) worden overeenkomstig artikel 267 VWEU de volgende prejudiciële vragen gesteld:

1. Gaat het bij de in tijd en hoeveelheid beperkte testproductie van aardgas die in het kader van een exploratieboring ter vaststelling van de winstgevendheid van een permanente winning van aardgas plaatsvindt, om een „commerciële winning van [...] aardgas” conform bijlage I, punt 14, van richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, PB L 175 van 5 juli 1985, blz. 40, zoals gewijzigd bij richtlijn 2009/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009, PB L 140 van 5 juni 2009, blz. 114 (hierna: „richtlijn 85/337”)?

Voor het geval dat de eerste prejudiciële vraag bevestigend wordt beantwoord, worden de volgende verdere vragen gesteld:

2. Verzet bijlage I, punt 14, van richtlijn 85/337 zich tegen een nationale regeling die bij de winning van aardgas de in bijlage I, punt 14, van richtlijn 85/337 genoemde drempelwaarden niet verbindt met de winning op zich, maar met de „productie per boorgat” („Forderung pro Sonde”)?

3. Dient richtlijn 85/337 aldus te worden uitgelegd dat de overheidsinstantie in een situatie zoals in het hoofdgeding aan de orde, waarin de vergunning voor een testproductie van aardgas wordt aangevraagd in het kader van een exploratieboring, uitsluitend alle gelijksoortige projecten, concreet alle in het gemeentegebied ontsloten boringen, dient te toetsen met betrekking tot het cumulatieve effect ervan om vast te stellen of een verplichting tot het uitvoeren van een milieueffectbeoordeling bestaat?

[Or. 3]

Motivering:

I. Feiten en hoofdgeding:

1. Het bestreden besluit:

1.1. Met het bij het Verwaltungsgerichtshof bestreden besluit van de Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend (verweerder) van 29 augustus 2011 werd aan Rohöl-Aufsuchungs AG (interveniente) conform § 119 Mineralrohstoffgesetz (MinroG) en § 94, lid 2, ArbeitnehmerInnenschutzgesetz (Oostenrijkse wet inzake bescherming van werknemers) een vergunning verleend voor de totstandbrenging (bouw) van de exploratieboring „Jagdhub 1” op de percelen nr. 3515 (boorpunt) en nr. 3516 in de Katastergemeinde Bruckmoos, Marktgemeinde Straßwalchen, deelstaat Salzburg, waarbij aan bepaalde eisen moest worden voldaan. De in de procedure voor het Verwaltungsgerichtshof verzoekende partijen (hierna: verzoekers) zijn in de vergunningsprocedure de betrokken gemeente en naburige gemeenten in de zin van de MinroG.

De aan interveniente verleende vergunning omvat de bouw van de boorlocatie en de toegang daartoe, de montage en demontage van de boorinstallatie, de uitvoering van de boorwerkzaamheden, de montage en demontage van de testinstallatie, de uitvoering van de testwerkzaamheden, de uitvoering van de buitengebruikstelling van het ten behoeve van de boorinstallatie benodigde gebied en de herstelmaatregelen voor het geval er geen grondstoffen worden gevonden, de uitvoering van het herstel van het ten behoeve van de boorinstallatie benodigde gebied tot de afmetingen van de toekomstige boorgatlocatie en de herstelmaatregelen in de randgebieden voor het geval er grondstoffen worden gevonden. De voorziene boordiepte bedraagt ca. 4 150 m.

Voor het geval er grondstoffen worden gevonden, omvat de vergunning ook een testproductie van aardgas met een totale hoeveelheid van maximaal 1 000 000 m³ om de winstgevendheid van de boring aan te tonen. Daarbij wordt beoogd 150 000 tot 250 000 m³/dag te produceren. Het geproduceerde gas wordt in een later stadium aan de rand van de boorlocatie afgefakkeld. Er is niet voorzien in een aansluiting op een hogedrukleiding voor aardgas. **[Or. 4]** Voor het geval er grondstoffen worden gevonden, zal verder (in veel geringere hoeveelheden) een testproductie van aardolie en uit aardolie ontstaan gas (geassocieerd gas) (maximaal 150 m³ resp. 18 900 m³/dag) plaatsvinden.

1.2. In de motivering bij het besluit verklaarde verweerder – voor zover hier van belang – dat het bij het litigieuze project gaat om een geplande boring met meer dan 300 meter diepte, reden waarom hiervoor conform § 119 MinroG een vergunning moet worden aangevraagd. Volgens het sluitende en begrijpelijke deskundigenrapport (voorkoming van geluidsoverlast en luchtverontreiniging) zijn

de emissies volgens de meest geavanceerde techniek beperkt, mits de in het kader van het project getroffen voorzieningen en de voorgeschreven eisen in acht worden genomen.

Met betrekking tot de door verzoekers in de procedure tijdig aangevoerde bezwaren waarbij een beroep werd gedaan op een verplichting tot uitvoering van een milieueffectbeoordeling (Umweltverträglichkeitsprüfung - UVP), heeft verweerder verklaard dat het bij de onderhavige vergunningsprocedure gaat om de verlening van een vergunning voor de totstandbrenging (bouw) van de boring „Jagdhub 1” overeenkomstig § 119 MinroG. De reeds eerder goedgekeurde boringen, boorgaten alsmede overige mijnbouwinstallaties en de in voorkomend geval in de toekomst nog in te dienen projecten zijn volgens verweerder niet onderwerp van het verzoek van interveniënte.

Niet bij „boringen”, maar bij de „productie” van koolwaterstoffen vanaf bepaalde drempelwaarden is volgens de bepalingen van de (Oostenrijkse) wet inzake milieueffectbeoordelingen (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000 (UVP-G 2000) een milieueffectbeoordeling verplicht (verwijzing naar bijlage 1, regel 29, sub a en c, van UVP-G 2000), aldus verweerder. Onder „productie van aardolie en aardgas” wordt uitsluitend verstaan het (originare) „winnen”, met andere woorden het „losmaken of vrijmaken van mineralen en de daarmee verband houdende voorbereidende, bijkomende en aansluitende werkzaamheden” conform § 1, regel 2, MinroG. Exploratieboringen dienen naar de opvatting van verweerder daarentegen voor het opsporen van mineralen, waaronder conform § 1, regel 1, MinroG niet alleen elke directe en indirecte zoektocht naar mineralen dient te worden verstaan, maar ook het ontsluiten en onderzoeken van natuurlijke mineraalbestanden **[Or. 5]** ter vaststelling van de ontginningsmogelijkheden, aldus verweerder. Exploratieboringen worden volgens hem als eerste boringen in onbekende geologische gebieden uitgevoerd en dienen uitsluitend voor het verkennen respectievelijk onderzoeken van het gesteente. Met exploratieboringen wordt verder beoogd de in het kader van de seismologie gewonnen informatie en uitgewerkte geologische interpretaties te bevestigen. Indien in het kader van een exploratieboring koolwaterstoffen worden aangetroffen en bij de daaropvolgende testwerkzaamheden de winstgevendheid van een winning kan worden aangetoond, dan moet volgens verweerder voor een winning van de koolwaterstoffen de voorinschrijving van een eigen winningsgebied worden aangevraagd (zie §§ 73 e.v. MinroG). Pas na een voorinschrijving van een dergelijk winningsgebied en uitvoering van een verdere goedkeuringsprocedure conform § 119 MinroG ten aanzien van de totstandbrenging (bouw) van een boorgat mogen de bij de exploratieboring aangetroffen koolwaterstoffen worden gewonnen. Pas dan kan bijlage 1, regel 29, sub a of c, UVP-G 2000 überhaupt van toepassing zijn, aldus verweerder.

Zoals uit het onderzoek is gebleken, zullen geringe hoeveelheden van eventueel aangetroffen koolwaterstoffen voor testdoeleinden eveneens (in het kader van de opsporingswerkzaamheden) worden „geproduceerd”, aldus verweerder. Deze

hoeveelheden liggen volgens hem echter – alleen al op grond van de dimensionering van de testinstallaties – in ieder geval onder de in bijlage 1, regel 29, sub a of c, UVP-G 2000 genoemde drempelwaarden.

Een pijpleiding, zoals bedoeld in bijlage 1, regel 13, UVP-G 2000, wordt in het onderhavige geval niet aangelegd. De bewering dat voor bestaande – conform de Gaswirtschaftsgesetz (Oostenrijkse wet inzake gasbeheer) goedgekeurde – leidingen een milieueffectbeoordeling had moeten plaatsvinden, snijdt in casu geen hout.

De overheidsinstantie was om die reden in casu gehouden de vraag of een milieueffectbeoordeling verplicht was, slechts te beantwoorden ten aanzien van de boring „Jagdhub 1” zelf, waarvoor – zoals boven uiteengezet – geen milieueffectbeoordeling hoefde te worden uitgevoerd.

[Or. 6]

2. Klachten:

Verzoekers voeren daartegen in de procedure voor het Verwaltungsgerichtshof onder meer aan dat verweerder niet bevoegd was om het bestreden besluit te nemen, aangezien het bij de litigieuze boring gaat om een project waarvoor een milieueffectbeoordeling moet worden uitgevoerd (volgens Oostenrijks recht – zie onder punt V.l. – gelden voor de vergunningverlening voor dergelijke projecten speciale bevoegdheidsvoorschriften).

Op grond van een groot aantal in het gemeentegebied Straßwalchen reeds gerealiseerde projecten in verband met de aardgasproductie, de aardgasopslag en het aardgastransport alsmede de lengte van de bestaande aardgasleidingen had naar de opvatting van verzoekers reeds een milieueffectbeoordeling moeten plaatsvinden. Al deze projecten staan volgens hen in een ruimtelijk en functioneel verband met het litigieuze project. Het ruime begrip project in de zin van § 2, lid 2, UVP-G 2000 maakt het noodzakelijk om één of meerdere projecten in zijn respectievelijk hun totaliteit en met inachtneming van die installaties en onderdelen daarvan te beoordelen waarvoor op zich geen milieueffectbeoordeling hoeft te worden uitgevoerd.

De litigieuze boring bevindt zich volgens verzoekers in dit gebied dat reeds door een groot aantal boringen (in het gemeentegebied van de Marktgemeinde Straßwalchen meer dan 30 boringen) wordt ontsloten. Er is een groot aantal boringen waarbij grondstoffen zijn gevonden, die ten aanzien van hun milieueffecten tot op heden niet in hun totaliteit in de zin van de UVP-G 2000 zijn beoordeeld. De geproduceerde aardgashoeveelheden liggen na berekening per locatie boven de drempelwaarden van bijlage 1, regel 29, sub a, UVP-G 2000. Deze bepaling omvat een ontoelaatbare, in richtlijn 85/337 niet voorziene beperking van de drempelwaarden tot het boorgat en niet tot de locatie. Deze beperking in strijd met de richtlijn heeft volgens verzoekers tot gevolg dat een

bijna onbeperkte aardgasproductie bij een overeenkomstig aantal boorgaten in een gemeentegebied zonder milieueffectbeoordeling kan plaatsvinden.

[Or. 7]

Het geproduceerde aardgas (mits aanwezig) moet worden opgeslagen en naar de consument worden getransporteerd waardoor elke boring, dus ook de litigieuze, onderdeel van het totale project productie, opslag en transport van aardgas is, aldus verzoekers. In het onderhavige geval moet derhalve in ieder geval een milieueffectbeoordeling worden uitgevoerd, naar de opvatting van verzoekers alleen al vanwege de lengte van een hogedrukleiding voor aardgas die van de aardgasopslagplaats in het gemeentegebied Haidach/Straßwalchen tot aan het overdrachtspunt Überackern/Burghausen aan de deelstaatsgrens en bovendien tot op het Duitse grondgebied reikt, waarmee geen rekening werd gehouden in de bestaande vaststellingsbesluiten (inzake de beoordeling van een verplichting tot uitvoering van een milieueffectbeoordeling), alsmede op grond van het verband tussen het thans litigieuze project en andere, reeds gerealiseerde projecten in het gebied van de Marktgemeinde Straßwalchen. Verder is er volgens verzoekers sprake van een gemeenschappelijk bedrijfsdoel en een ruimtelijk verband tussen de verschillende installaties.

3. Memorie van interveniënte:

Interveniënte voert in dit verband in haar memorie aan dat het bij de goedgekeurde exploratieboring niet gaat om de productie van aardgas, maar om het onderzoek of er überhaupt sprake is van een voor productie in aanmerking komend aardgasbestand. Pas bij de totstandbrenging (bouw) van een boorgat is daadwerkelijk sprake van een productie. Een ruimtelijk en feitelijk verband met de door verzoekers aangevoerde hogedrukleidingen voor aardgas is er volgens haar niet. Het is juist dat in het gemeentegebied van Straßwalchen 32 boringen worden uitgevoerd. Of met de in het gemeentegebied geproduceerde aardgashoeveelheden in totaal de drempelwaarde van de UVP-G 2000 wordt overschreden, is naar de opvatting van interveniënte niet relevant, omdat de UVP-G 2000 er uitdrukkelijk in voorziet dat de drempelwaarde per boorgat moet worden overschreden. De boorgaten in Straßwalchen zijn echter ieder voor zich zelfstandige winningsinstallaties.

[Or. 8]

II. Toepasselijke Unierechtelijke bepalingen:

In het hoofdgeding is richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, PB L 175 van 5 juli 1985, blz. 40, zoals gewijzigd bij richtlijn 2009/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009, PB L 140 van 5 juni 2009, blz. 114, van toepassing. De gecodificeerde tekst van richtlijn

2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011, PB L 26, van 28 januari 2012, blz. 1, is in casu niet van toepassing, omdat deze na de vaststelling van het bestreden besluit in werking is getreden (zie artikel 15). De relevante bepalingen zijn evenwel bij de codificatie niet gewijzigd (zie bijlage I, punt 14).

Artikel 4, lid 1, en bijlage I, punt 14, van richtlijn 85/337 luiden als volgt:

„Artikel 4

(1) Projecten van de in bijlage I genoemde categorieën worden onder voorbehoud van artikel 2, lid 3, onderworpen aan een beoordeling overeenkomstig de artikelen 5 tot en met 10.

[...]

Bijlage I

In artikel 4, lid 1, bedoelde projecten:

[...]

14. Commerciële winning van aardolie en aardgas wanneer de gewonnen hoeveelheid meer dan 500 ton aardolie per dag of meer dan 500 000 m³ aardgas per dag bedraagt.”

III. Toepasselijke bepalingen van nationaal recht:

Bijlage 1 bij de (Oostenrijkse) wet inzake milieueffectbeoordelingen (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000), BGBl. nr. 697/1993, in de versie BGBl. I nr. 87/2009 (UVP-G 2000), luidt, voor zover hier relevant:

„In de bijlage zijn de projecten vermeld waarvoor een milieueffectbeoordeling ingevolge § 3 verplicht is.

In kolom 1 en 2 staan de projecten die in ieder geval aan een milieueffectbeoordeling (kolom 1) of een vereenvoudigde beoordelingsprocedure (kolom 2) moeten worden onderworpen. Bij in bijlage I genoemde wijzigingen dienen de projecten per geval te worden beoordeeld zodra de genoemde drempelwaarde is bereikt; anders **[Or. 9]** geldt § 3a, leden 2 en 3, behalve als het uitdrukkelijk uitsluitend gaat om de ‚nieuwbouw‘, de ‚nieuwe aanleg‘ of de ‚nieuwe ontsluiting‘.

In kolom 3 staan de projecten waarvoor alleen in bijzondere gevallen een milieueffectbeoordeling verplicht is. Voor deze projecten dient vanaf de genoemde minimumdrempels een beoordeling per geval plaats te vinden. Indien uit deze beoordeling een verplichting tot uitvoering van een

milieueffectbeoordeling voortvloeit, dient de vereenvoudigde procedure te worden gevolgd.

De in kolom 3 genoemde categorieën van te beschermen gebieden worden in bijlage 2 gedefinieerd. Wat de verplichting tot milieueffectbeoordeling van een project betreft hoeft echter alleen rekening te worden gehouden met de gebieden van de categorieën A, C, D en E, als deze op de dag van indiening van het verzoek zijn aangewezen.

[...]

Milieueffectbeoordeling		Vereenvoudigde procedure	
Kolom 1		Kolom 2	Kolom 3
29	a) productie van aardolie of aardgas met een capaciteit van minimaal 500 t/d aardolie per boorgat en van minimaal 500 000 m ³ /d aardgas per boorgat; b) [...]		c) productie van aardolie aardgas in te beschermen gebieden van categorie A met een capaciteit van minimaal 250 t/d aardolie per boorgat en van minimaal 250 000 m ³ /d aardgas per boorgat; d) [...] (hoeveelheden resp. volume-informatie bij atmosferische druk.)”

De meest relevante bepalingen van de (Oostenrijkse) Mineralrohstoffgesetz 1999, BGBl. I nr. 38, in de versie BGBl. I nr. 111/2010 (MinroG), luiden:

„§ 1. In de onderhavige bondswet wordt verstaan onder

1. „Opsporen’ elke directe en indirecte zoektocht naar mineralen inclusief de daarmee verband houdende voorbereidende werkzaamheden alsmede het ontsluiten en onderzoeken van natuurlijke mineraalbestanden en van verlaten afvalbergen die mineralen bevatten, ter vaststelling van de ontginningsmogelijkheden;

[Or. 10]

2. ‚winnen’ het losmaken of vrijmaken (ontginning) van mineralen en de daarmee verband houdende voorbereidende, bijkomende en aansluitende werkzaamheden;

[...]

Vergunningverlening voor mijnbouwinstallaties

§ 119. (1) Voor de totstandbrenging (bouw) van bovengrondse mijnbouwinstallaties alsmede van vanaf het aardoppervlak bereikbare tunnels, schachten, boringen met boorputten vanaf 300 m diepte en boorgaten vanaf 300 m diepte ten behoeve van de mijnbouw moet bij de bevoegde overheidsinstantie een vergunning worden aangevraagd. [...]"

IV. Bevoegdheid tot stellen van prejudiciële vragen:

Het Verwaltungsgerichtshof is een rechterlijke instantie in de zin van artikel 267 VWEU, waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep.

Het Verwaltungsgerichtshof is van mening dat bij de beslissing op het hem ter beoordeling voorgelegde bezwaar de in het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing aangevoerde en hierna nog nader te bespreken vraag van uitlegging van het Unierecht rijst. Volgens de huidige stand van de procedure (en de door het Verwaltungsgerichtshof met betrekking tot deze vraag ingewonnen adviezen) is het hoofdgeding niet zonder voorwerp geraakt, aangezien de goedgekeurde exploratieboring nog niet is afgesloten respectievelijk nog niet volledig is ontmanteld en het Verwaltungsgerichtshof om die reden nog steeds een beslissing over het bestreden besluit moet nemen.

V. Toelichting bij de prejudiciële vragen:

1. Met betrekking tot de eerste prejudiciële vraag:

1.1. In het hoofdgeding dient te worden beoordeeld of de bij het bestreden besluit goedgekeurde exploratieboring inclusief testproductie als project in de zin van bijlage I, punt 14, van richtlijn 85/337 aan een milieueffectbeoordeling had moeten worden onderworpen.

[Or. 11]

Dit is in het hoofdgeding alleen al daarom van belang omdat een milieueffectbeoordeling door de volgens de UVP-G 2000 bevoegde deelstaatregering en niet door verweerder volgens de MinroG had moeten worden uitgevoerd (§ 39 UVP-G 2000).

Volgens het Verwaltungsgerichtshof staat vast dat de exploratieboring inclusief testproductie een project is, zoals gedefinieerd in artikel 1, lid 2, tweede streepje, van richtlijn 85/337 (zie wat betreft dit begrip bijvoorbeeld het arrest van het Hof van 28 februari 2008 in zaak C-2/07, Abraham e.a., Jurispr. blz. I-01197, punt 23).

Overeenkomstig artikel 4, lid 1, van richtlijn 85/337 moeten projecten van de in bijlage I bij richtlijn 85/337 genoemde categorieën onder voorbehoud van artikel 2, lid 3, worden onderworpen aan een beoordeling overeenkomstig de artikelen 5 tot en met 10 van deze richtlijn. Tot de onder artikel 4, lid 1, van richtlijn 85/337 vallende projecten behoort volgens bijlage I, punt 14, de „commerciële winning van aardolie en aardgas wanneer de gewonnen hoeveelheid meer dan 500 ton aardolie per dag of meer dan 500 000 m³ aardgas per dag bedraagt”.

In het hoofdgeding rijst nu de vraag of het bij de goedgekeurde testproductie überhaupt om een winning van aardgas gaat. Verweerder ontkent dit, maar baseert zich daarbij uitsluitend op de nationale terminologie van de MinroG (zie echter inzake de autonome uitlegging van Unierechtelijke begrippen in verband met richtlijn 85/337 het arrest van het Hof van 14 maart 2013 in zaak C-420/11, Leth, punt 24). Het moet worden benadrukt dat ook bij de onderhavige testproductie aardgas wordt gewonnen respectievelijk (naar de bewoordingen van de UVP-G 2000) wordt geproduceerd – ook al gebeurt dit slechts voor testdoeleinden – waardoor sprake zou kunnen zijn van een winning van aardgas in de zin van bijlage I, punt 14 (de beoogde testproductie van aardolie in geringe hoeveelheden kan in casu buiten beschouwing blijven).

Ook is het de vraag of deze winning – zoals voorzien in de richtlijn (maar niet in de Oostenrijkse UVP-G 2000) – een „commerciële winning” is:

[Or. 12]

Daartegen zou kunnen pleiten dat het bij de exploratieboring geproduceerde gas alleen dient om de winstgevendheid aan te tonen van een latere winning en niet rechtstreeks en op zichzelf commerciële doelen dient. Het geproduceerde gas wordt naar de rand van de boorlocatie gebracht en daar afgefakkeld. Voor het bestaan van commerciële doeleinden pleit echter het feit dat ook de testproductie uiteindelijk tot doel heeft, een commerciële winning voor te bereiden.

Tegen de rangschikking van de testproductie onder bijlage I, punt 14, pleit dat het volgens de considerans van richtlijn 85/337 bij de in bijlage I bij richtlijn 85/337 bedoelde projecten moet gaan om projecten met aanzienlijke milieueffecten. Dit zou kunnen betekenen dat alleen negatieve milieueffecten dienen te worden beoordeeld, zoals de gevolgen van boorgaten die over een periode van meerdere maanden en jaren worden geëxploiteerd. In deze richting wijzen ook de in bijlage I bij richtlijn 85/337 genoemde drempelwaarden die in beginsel betrekking hebben op grote projecten respectievelijk jaarwaarden. Het in het hoofdgeding

goedgekeurde totale volume van de testproductie van maximaal 1.000.000 m³ aardgas komt echter slechts overeen met een hoeveelheid die een project waarvoor een milieueffectbeoordeling verplicht is, op grond van bijlage I, punt 14, van richtlijn 85/337 in (minder dan) twee dagen produceert.

Alleen als de eerste prejudiciële vraag bevestigend dient te worden beantwoord, rijst de vraag of de onderhavige exploratieboring inclusief testproductie in samenhang met andere vergelijkbare projecten de drempelwaarden van richtlijn 85/337 overstijgt.

2. Met betrekking tot de tweede prejudiciële vraag:

Bijlage I, punt 14, van richtlijn 85/337 werd omgezet in Oostenrijks recht middels bijlage 1, regel 29, sub a, UVP-G 2000. Op grond daarvan moet een milieueffectbeoordeling worden uitgevoerd voor de productie van aardolie of aardgas met een capaciteit van ten minste 500t/d aardolie per boorgat en van ten minste 500 000 m³/d aardgas per boorgat.

In afwijking van de bewoordingen van richtlijn 85/337 verlangt de Oostenrijkse wetgever geen „commercieel gebruik” en baseert zich bij de **[Or. 13]** „productie” van aardolie of aardgas (die naar de opvatting van het Verwaltungsgerichtshof hetzelfde betekent als de in de richtlijn bedoelde „winning”) op de (in de richtlijn genoemde) drempelwaarde „per boorgat”.

Dit is in het hoofdgeding van belang, omdat verzoekers aanvoeren dat alle producties (alle boorgaten) in het gemeentegebied gezamenlijk tot een overschrijding van de drempelwaarde leiden. Verzoekers wijzen er verder op dat de omzetting van de drempelwaarden per boorgat een beperking in strijd met de richtlijn vormt. Interveniente beroept zich daarentegen op de omzetting per boorgat en voert aan dat om die reden niet hoeft te worden onderzocht of de in het gemeentegebied geproduceerde hoeveelheden aardgas in totaal tot een overschrijding van de drempelwaarde zouden leiden.

Richtlijn 85/337 voorziet in bijlage 1, punt 14, niet in een vaststelling van de drempelwaarde per boorgat. Om die reden wordt in de Oostenrijkse doctrine bekritiseerd dat de drempelwaarden overeenkomstig UVP-G 2000 per boorgat moeten worden onderzocht, terwijl volgens richtlijn 85/337 de geproduceerde hoeveelheid voor één productielocatie van belang is [OMISSIS]. Andere auteurs zijn van mening dat de door het Unierecht verleende marge niet wordt overschreden door een berekening per boorgat te hanteren [OMISSIS].

Uit bijlage I, punt 14, van richtlijn 85/337 blijkt dat het bij de winning van aardolie of aardgas om een „commerciële winning” moet gaan. De richtlijn lijkt geen lokale referentiewaarde met betrekking tot de geproduceerde hoeveelheid te bevatten. Ook beschikken de lidstaten – anders dan bij in bijlage II bij richtlijn 85/337 bedoelde projecten – niet over een beoordelingsmarge op grond van artikel 4, lid 1, bij in bijlage I bedoelde projecten. Om die reden is het de vraag op

welke grondslag de in bijlage I, punt 14, genoemde drempelwaarde kan worden beperkt tot één enkel boorgat.

[Or. 14]

3. Met betrekking tot de derde prejudiciële vraag:

Deze prejudiciële vraag is in het hoofdgeding van belang, aangezien de goedgekeurde exploratieboring inclusief testproductie op zich de in bijlage I, punt 14, van richtlijn 85/337 genoemde drempelwaarde niet overschrijdt. Zo bedraagt het maximale debiet van de testinstallatie 250 000 m³/dag (terwijl de drempelwaarde 500 000 m³/dag bedraagt).

Volgens partijen in het hoofdgeding staat echter vast dat er in het gebied van de betrokken gemeente ten minste 30 boorgaten voor de productie van aardgas bestaan.

In het bestreden besluit voert verweerder evenwel aan dat hij zich bij de toetsing van de verplichting tot uitvoering van een milieueffectbeoordeling dient te beperken tot de aangevraagde exploratieboring en hij gaat derhalve niet in op de verdere producties van aardgas in de betrokken gemeente. Het Verwaltungsgerichtshof weet uit een andere bij hem aanhangige procedure (hg. ZI. 2012/04/0117) dat aan interveniënte tussentijds in het gebied van de betrokken gemeente een vergunning is verleend voor de totstandbrenging (bouw) van een verdere exploratieboring (boring „Rilling 1A”) (deze exploratieboring werd inmiddels reeds uitgevoerd en beëindigd).

Volgens de rechtspraak van het Hof mag de doelstelling van richtlijn 85/337 niet worden gefrustreerd door de opsplitsing van een project, en het buiten beschouwing laten van het cumulatieve effect van verschillende projecten mag in de praktijk niet tot gevolg hebben dat projecten, hoewel zij in onderlinge samenhang beschouwd „aanzienlijke milieueffecten” in de zin van artikel 2, lid 1, van richtlijn 85/337 kunnen hebben, volledig aan de beoordelingsverplichting worden onttrokken (zie bijvoorbeeld de arresten van het Hof van 17 maart 2011 in zaak C-275/09, Brussels Hoofdstedelijk Gewest e.a., Jurispr. [Or. 15] blz. I-01753, punt 36, en 10 december 2009 in zaak C-205/08, Umweltanwalt von Kärnten tegen Kärntner Landesregierung, punt 53).

Uit deze rechtspraak vloeit naar de opvatting van het Verwaltungsgerichtshof voort dat verweerder in een situatie zoals in het hoofdgeding aan de orde, waarin de vergunning voor een testproductie van aardgas of aardolie wordt aangevraagd in het kader van een exploratieboring, alleen verplicht is alle gelijksoortige projecten, concreet alle in het gemeentegebied ontsloten boringen, ten aanzien van hun cumulatieve effect te onderzoeken om vast te stellen of een verplichting tot uitvoering van een milieueffectbeoordeling bestaat.

Daarentegen bestaat in een situatie zoals in het hoofdgeding aan de orde naar de opvatting van het Verwaltungsgerichtshof geen verplichting voor verweerder om niet gelijksoortige projecten, concreet de door verzoekers aangevoerde hogedrukleidingen voor aardgas, ten aanzien van hun cumulatieve effect met de aangevraagde exploratieboring te onderzoeken.

4. Aangezien de juiste toepassing van het Unierecht niet zo evident is dat redelijkerwijs geen ruimte voor twijfel kan bestaan (zie in dit verband het arrest van het Hof van 6 oktober 1982 in zaak C-283/81, Srl C.I.L.F.I.T. e.a., Jurispr. blz. 3415), worden de aan het begin geformuleerde prejudiciële vragen overeenkomstig artikel 267 VWEU aan het Hof voorgelegd met het verzoek om een prejudiciële beslissing.

[stempel, handtekeningen]